

Antti Ikonen

Syntymävuosi: 1963

Ammatti: yliopistonlehtori (äänisuunnittelu ja musiikki)

Lehden perustiedot

Lehti tai lehdet, joiden tekoon osallistuit: Comic Stips

Roolisi lehdessä: piirtäjä-käsikirjoittaja (sarjakuvat)

Minä vuosina teit lehteä tai lehtiä: 1981 - 82

Julkaistujen numeroiden määrä, painosmäärät ja ilmestymisajankohdat: 4 numeroa, painosmäärä joitakin kymmeniä per numero (Olli Väisälä saattaa muistaa tarkemmin)

Asuinkunta lehteä tehdessä: Espoo

Vanhempien ammatit tai yhteiskuntaluokka: psykoanalyttikko FM (isä), englanninopettaja "e.v.p." (äiti)

Lehti

A. Lehden teon aloittaminen

1. Miksi aloit tehdä lehteä? Oliko lehdelläsi esikuvia pienlehtien joukossa tai muualla? Olitko tehnyt aiemmin esimerkiksi koululehteä?

Tein lehtiä jo pikkupoikana, ensimmäiset alle kouluikäisenä. Kansakoulussa oli myös koulutehtävänä lehden tekeminen koko luokan yhteistyönä. Minä sain pyynnöstäni tehdä tiedesivun ao. lehteen.

Comic Stips -lehti syntyi lukioluokkamme luovan rönsyilevässä ilmapiirissä, johon kuului bändejä, underground-henkistä teatteria, erilaisia tempauksia, itse keksittyjä urheilulajeja ym. Olin piirtänyt omaksi huvikseni sarjakuvia, jotka kiersivät luokassa kädestä käteen kuten muukin tee-se-itse -kulttuuri (c-kasetit, erilaiset kirjoitelmat jne). Muistaakseni idea sarjakuvalehden tekemisestä kahteen pekkaan oli alunperin Olli Väisälän.

2. Millaisella porukalla teitte lehteä? Oliko porukan sisällä työnjakoa?

Meitä oli kaksi periaatteessa tasaveroista tekijää (Väisälä ja allekirjoittanut). Viimeiseksi jääneessä numerossa (n:o 4 jota ei tätä kirjoittaessa ole löytynyt yhtään kappaletta) oli yksi luokkatoverimme Maija Suhosen piirtämä ja kirjoittama sarjakuva "Jarmo", joka oli ehkä puolikkaan tai kolmasosasisivun mittainen.

3. Missä lehti kopioitiin? Oliko käytössä valokopio- vai offset-menetelmä?

Lehti monistettiin jonkun luokkatoverimme vanhemman työpaikalla valokopiokoneella.

B. Lehden muoto ja sisältö

4. Miten lehti taitettiin? Oliko sinulla aiempaa kokemusta taittamista?

Originaalit tehtiin A4-arkeille, ja sivujen järjestys päätettiin yhdessä (Väisälä ja allekirjoittanut). Kopiokone teki sitten originaaleista 2-puoliset kopiot. Meillä kummallakaan ei ollut mitään aiempaa kokemusta taittamisesta.

5. Millaisista aiheista kirjoitit lehteen tai lehtiin?

Sarjakuvat olivat sisällöltään sellaista tyypillistä lukiolaispoikien viisastelua ja surrealistista huumoria - aika kilttiä kuitenkin.

6. Miten hyvin koit lehden heijastavan omaa persoonaasi?

Erittäin hyvin - joskaan sarjakuvat tai piirtäminen eivät ole millään lailla omaa osaamisluettani.

7. Jos kirjoitit muihin kuin omaan lehteesi, mihin lehtiin? Miten muihin lehtiin kirjoittelu erosi oman lehden teosta?

- - -

C. Pienlehtiyhteisö ja ympäröivä kulttuuri

8. Miten lehteä levitettiin? Millaisia ajatuksia sinulla oli levittämisen suhteen?

Lehteä myytiin koulussa sekä lähisukulaisille. Painosmäärät olisivat varmaan olleet isompiakin jollei monistuksesta huolehtinut henkilö olisi asettanut kopiointille rajaa (emme maksaneet kopiointista mitään, joten luokkatoverimme vanhemman työnantaja sponsoroit tietämättään lehteämme).

9. Millaisia suhteita sinulla oli muihin pienlehtien tekijöihin? Millaiseksi koit pienlehtiyhteisön?

Kansakouluaikaiset ystäväni (mm. Lounelan sisarussarja) olivat teini-iässä aktiivisia helsinkiläisessä punk- ja pienlehtiskenessä, ja sain heidän kautta luettavakseni useita julkaisuja kuten esim. Hilse, Joukkohauta, Laama ja Rahvas. Toki Pahkasikaa luettiin myös Tapiolan yhteiskoulussa jossa Comic Stips syntyi. Omasta mielestäni pienlehtiyhteisö oli hyvin homogeeninen ja lehdet usein kuin toistensa kopioita, varmasti paljolti siksi että katsoin ao. skeneä pikemminkin ulko- kuin sisäpuolisen silmin. Olin kuitenkin tyytyväinen ja ehkä vähän ylpeäkin siitä, että minulla oli ystäviä myös noissa piireissä, jotka tuntuivat olevan todella kaukana espoolaisesta keskiluokkaisesta tilsyydestä (niinkuin varmasti olivatkin).

10. Millainen oli naisten asema pienlehtipiireissä?

Pienlehti- ja punk-skene olivat näin jälkeensä ajatellen hyvinkin miesvetoisia, mutta niin oli moni muukin touhu siihen aikaan (osittain on tuki edelleenkin).

11. Miten tutustuit punkkiin ja miten punk vaikutti lehteen?

Ks. kohta 9: tutustuin punkkiin lapsuudenystävieni kautta. Osallistuin mm. Lepakon siivoustalkoisiin heti sen valtauksen jälkeen ja sain espoolaisia koulukavereitanikin houkuteltua mukaan.

En sanoisi että punk vaikutti Comic Stips -lehteen millään tavoin. Oma- ja nollabudjettikustannuslehtien tekeminen, monistaminen ja jakeleminen oli sen ajan ilmiö ja tyydytti varmaan myös sellaisia nuorison tarpeita, jotka nykyään toteutuvat sosiaalisessa mediassa.

12. Oliko punk vain musiikkia ja musiikki vain punkkia?

Vastaus molempiin kysymyksiin on selkeästi ei. Punk oli yhteiskunnallisen ilmiön ja nuorisoalakulttuuri-/ muoti-ilmiön hedelmällinen liitto, vähän niikuin 50-luvun musta rock'n'roll tai 60-luvun hippikulttuurikin. Kävin kyllä kavereitteni kanssa punk-konserteissa Lepakossa ja muuallakin, mutta minulle punk-konsertit olivat lähinnä jonkinlaista poliittis-aatteellista underground-performanssitaidetta. Musiikkina en välittänyt punkista vähääkään enkä kuunnellut sitä tallenteilta (kasetilta tai levyiltä), ainoastaan livenä.

70-80 -lukujen vaihteessa kuunneltiin monenlaista musiikkia, mutta siihen aikaan "lahkolaisuus" oli vahvaa eri leireissä (punkkarit, diinarit, diskohileet, progefanit eli hämyt...). Omissa koulutovereissani oli myös paljon tulevia klassisen musiikin ammattilaisia, joista eräille mikään muu musiikki ei musiikkia ollutkaan. Punkkareiden, kuten muidenkin ryhmien musiikkimaku oli vaihtelevan vapaa- tai ahdasmielistä - ehkä ns. uusi aalto laajemmin käsitettynä kuvaa paremmin tuon ajan "vaihtoehtoista" musiikkiskeneä kuin pelkkä punk.

13. Miten suhtauduit korkea- ja populaarikulttuuriin pienlehtivuosina? Entä politiikkaan?

Pienlehtivuosina jako korkea- ja populaarikulttuuriin oli vielä voimissaan. Ehkä ensimmäisiä tämän jaon murtumisen merkkejä (Suomessa) oli Jan Blomstedtin ja Esa Saarisen kirja Punkakatemia (1980), jota eivät tosin tainneet kummankaan leirin edustajat ymmärtää, saati digata. Oma musiikkimakuni oli ajan henkeen suhteutettuna todella monipuolinen, minkä takia en samastunut kumpaankaan viitekehukseen. Tällä vuosikymmenellä p.o. perinteinen korkea- vs. populaarikulttuuri -dikotomia tuntuu pitkälti menettäneen merkityksensä, ja maailmasta on tässä suhteessa vihdoinkin tullut nuoruudenhaaveitteni mukainen.

Suhteeni politiikkaan oli hyvin samantapainen. Minä ja lähimmät ikäiseni ystävät seurasimme mediaa ja politiikkaa tiiviisti ja keskustelimme niin kotimaan kuin maailmanpolitiikastakin aktiivisesti. Meitä yhdisti vieroksuva suhtautuminen niin oikeistolaiseen kuin vasemmistolaiseenkin retoriikkaan. Pidimme Neuvostoliittoa ja reaaliosialismia onnettomina savijättiläisinä, mutta toisaalta naureskelimme oikeistoporvariston tekopyhyydelle ja amerikkalaiselle lapselliselle menestysjargonille. Otaksuisin että aika moni meistä on äänestänyt vihreitä siitä asti kun ao. vaihtoehto on ollut vaaleissa tarjolla, ja näin olemme siis keski-ikäistyneet ja keskiluokkaistuneet vihreän aatteen kanssa yhtä jalkaa.

D. Lehden tekemisen jälkeen

14. Milloin ja miksi lopetit lehden tekemisen? Seurasitko pienlehtimaailmaa vielä sen jälkeen?

Lehden tekeminen oli olennainen osa lukioaikaisen kaveriyhteisömme luovaa hybristä, kuten kerroin (ks. kysymys n:o 1) ja loppui sen myötä. Abikeväänä 1982 teimme vielä isommalla porukalla "Maxi-Skitsanen" -nimisen lehden, josta otettiin ehkä 100 kappaleen painos Ari Lounelan pikapainossa Lepakon kellarissa. Maxi-Skitsasessa oli pilapiirroksia (sarjakuvapiirtäjä Jouko Nuoran käsialaa), Äpy-henkisiä parodioita koululaisten elämää liippaavista aiheista ja varmasti jokunen sarjakuvakin. Oma kappaleeni Maxi-Skitsasesta on hävinnyt aikoja sitten jonnekin, mutta varmaan lehteä löytyisi jonkun ullakolta tai kellarista...

En ole aktiivisesti seurannut pienlehtimaailmaa lukiovuosien jälkeen, mutta aina kun olen törmännyt johonkin lehteen, sellaisen tekijöihin tai aihetta koskeviin uutisiin, olen käyttänyt hyväkseni tilaisuuden täydentää omakohtaisia muistojani aiheesta.

15. Miten koit siirtymän hardcore-aikakauteen vuoden 1982 paikkeilla?

Asia ei koskettanut minua henkilökohtaisesti oikeastaan mitenkään - panin sen merkille, mutta en voi sanoa että "koin" sen.

16. Miten lehdenteko vaikutti myöhempään elämääsi (esimerkiksi ystäväpiiri, arvot, ammatti)?

En oikein keksi mitään asiaa jolla olisi syy-yhteys lehdentekoon... (paitsi tähän kyselyyn vastaaminen :D)

17. Jos jatkoit myöhemmin journalistista toimintaa, koitko pienlehtitaustan vaikuttaneen toimittajantyöhösi esimerkiksi tyylin tai työskentelytapojen kautta?

E. Vapaata muistelua ja pohdintaa pienlehdistä

...eiköhän yllä tullut kaikki olennainen sanottua - oli mukava muistella.